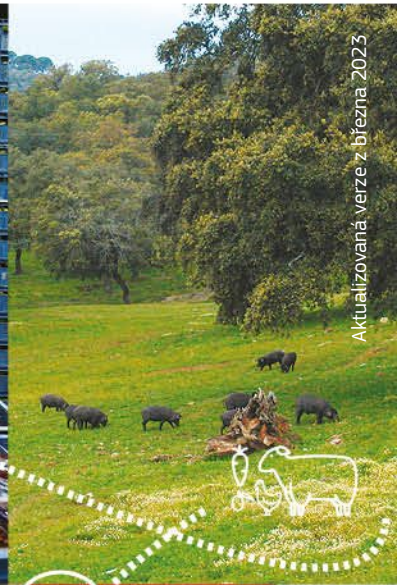




Evropská
komise



Aktualizovaná verze z března 2023



Stručný přehled: STRATEGICKÝ PLÁN SZP ČESKÉ REPUBLIKY

Zemědělství
a rozvoj
venkova

Strategické plány SZP podporují přechod k inteligentnímu, udržitelnému, konkurenceschopnému, odolnému a diverzifikovanému odvětví zemědělství a zároveň zajišťují dlouhodobé potravinové zabezpečení. Přispívají rovněž k opatřením v oblasti klimatu, ochraně přírodních zdrojů a zachování/zvyšování biologické rozmanitosti a posilují také socioekonomickou strukturu venkovských oblastí.

Strategické plány SZP umožňují provést širokou škálu intervencí zaměřených na řešení konkrétních potřeb členských států a jejich území. Jsou navrženy v souladu s novým přístupem orientovaným na výsledek a výkon, přičemž jejich cílem je přinášet hmatatelné výsledky v souvislosti se specifickými cíli SZP na úrovni EU, ale také se podílet na realizaci Zelené dohody pro Evropu.

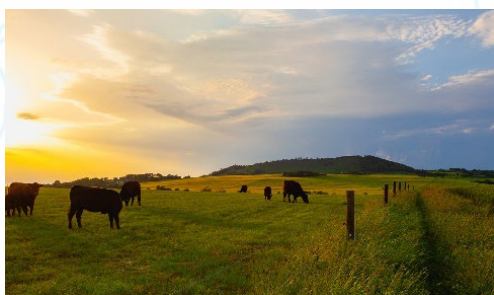
Všechny strategické plány SZP poprvé stanovují strategii, která zahrnuje všechny hlavní nástroje financované z rozpočtu SZP: přímé platby, podporu venkovských oblastí a intervence zaměřené na konkrétní odvětví trhu.

Potřebami venkovských oblastí se budou zabývat i jiné nástroje EU, jakými jsou Nástroj pro oživení a odolnost nebo evropské strukturální a investiční fondy (fondy ESI).

Dopady ruské agrese vůči Ukrajině i extrémních povětrnostních podmínek způsobených změnou klimatu zdůrazňují úzký vztah mezi potravinovým zabezpečením a potřebou přejít k udržitelným a odolným potravinovým systémům. V této souvislosti nabízejí strategické plány SZP různé příležitosti: například snížit závislost na anorganických hnojivech a rozšířit výrobu elektřiny z obnovitelných zdrojů, aniž by byla narušena produkce potravin, a přeměnit výrobní kapacity odvětví v souladu s udržitelnějšími výrobními metodami.

Dne 28. ledna 2022 předložila Česká republika po konzultaci se zúčastněnými stranami svůj návrh strategického plánu SZP. Dne 3. listopadu 2022 Česká republika předložila upravený návrh, který se zabýval připomínkami Komise k prvnímu návrhu. Komise tento návrh schválila dne 24. listopadu 2022. Tento dokument představuje některé z hlavních bodů strategického plánu SZP České republiky.

1. VĚDĚLI JSTE, ŽE...?



Většina české zemědělské produkce se zaměřuje na rostlinnou výrobu, která nejčastěji zahrnuje pěstování obilovin a olejnatých semen, ale také brambor, cukrové řepy, chmele, ovoce a zeleniny či vinné révy. Přibližně 78 % českého obyvatelstva žije ve venkovských oblastech. Živočišná výroba se zaměřuje převážně na chov skotu, prasat, drůbeže, ovcí a koz.

- **Zemědělská půda tvoří téměř 45 % celkové rozlohy** České republiky, přičemž pokrývá plochu 3,5 milionu hektarů.
- **Lesy tvoří přibližně 33 % celkové rozlohy** a jedná se většinou o jehličnaté lesy.
- V České republice se nachází zhruba **26 530 zemědělských podniků**, přičemž 75 % zemědělské půdy obdělávají velké zemědělské podniky.



2. 2. STRATEGICKÝ PLÁN SZP ČESKÉ REPUBLIKY: CÍLE A STRATEGIE

Cílem českého strategického plánu SZP je zajistit udržitelnou konkurenceschopnost a odolnost zemědělských podniků a zároveň posílit ochranu přírodních zdrojů a klimatu. Významně přispívá ke spravedlivějšímu přerozdělování finanční podpory malým a středním zemědělským podnikům, k silnějšímu postavení ekologického zemědělství a prostřednictvím investic také k vyšší prosperitě a kvalitě života ve venkovských oblastech.

2.1 EKONOMICKY UDRŽITELNĚJŠÍ A SPRAVEDLIVĚJŠÍ SZP

Hlavním cílem českého strategického plánu SZP je **spravedlivější rozdělování a účinnější zacílení podpory příjmů** (přímých plateb). Plán proto počítá s přerozdělením finančních prostředků od velkých až po malé a střední zemědělské podniky s cílem zvýšit jejich výdělečnost. Tento druh podpory bude určen na prvních 150 hektarů všech zemědělských podniků.

Přibližně 618 milionů EUR bude vyčleněno na podporu jednotlivých odvětví zaměřujících se na produkci výrobků, jakými jsou mlékárenský průmysl a chov skotu. Tato finanční podpora se bude týkat přibližně 54 % českých zemědělských podniků. Někteří zemědělci navíc obdrží **zvláštní podporu jako náhradu ztráty příjmu v důsledku nepříznivých zemědělských podmínek**. Mezi ně lze zařadit nadmořskou výšku nevhodnou pro zemědělskou činnost, příkré svahy znemožňující použití standardního zemědělského vybavení, extrémní sucho, omezené odvodňování půdy, kamenitost nebo nízkou kvalitu půdy. Tato omezení se týkají více než dvou milionů hektarů zemědělské půdy.

Podpora investic umožní zemědělcům modernizovat zemědělské podniky – a zvýšit tak vlastní produktivitu i kvalitu produktů zemědělské prvovýroby – a snadněji získat přístup k novým technologiím. Podporu určenou na restrukturalizaci a modernizaci zemědělských podniků obdrží přibližně 4 900 z nich.

- ➔ *Podporu obdrží rovněž podniky, které se při zpracování zemědělských produktů zapojí do organizací producentů, krátkých dodavatelských řetězců a režimů jakosti. To se týká např. podpory určené na balení a označování produktů či investic spojených s uvedením produktů na trh. Do těchto režimů se zapojí přibližně tisíc zemědělských podniků.*
- ➔ *Zemědělci mohou také obdržet finanční podporu určenou na nezemědělské činnosti, jakými jsou nepotravinářská zemědělská produkce, maloobchodní činnost, zpracování dřeva nebo agroturistika, a tak diverzifikovat svůj příjem. Předpokládá se, že ve venkovských oblastech umožní tento druh podpory vznik přibližně 860 podniků.*

2.2 ZELENĚJŠÍ SZP

Česká republika uplatňuje přísnější podmínky dobrého zemědělského a environmentálního stavu (DZES), které musí zemědělci splnit, aby jim byla v plné výši přiznána podpora příjmu. Díky tomuto postupu bude **činnost zemědělců přínosnější pro životní prostředí**;



přispěje rovněž k ochraně vodních zdrojů, půdy a biodiverzity a ke snížení emisí skleníkových plynů ze zemědělství. Zemědělci budou navíc dále motivováni ke snižování dopadů zemědělských postupů na životní prostředí, a to prostřednictvím ekoschémat, která budou zavedena pro všechny zemědělské plochy.



Jednou z environmentálních priorit tohoto plánu je ochrana biodiverzity. Pro dosažení tohoto cíle je třeba, aby zemědělci obdrželi podporu k realizaci jimi zvolených opatření. K účinnější ochraně biodiverzity přispěje např. vyhrazení nejméně 7 % orné půdy pro neproduktivní plochy.

Zemědělci navíc obdrží příspěvek v případě, že k obhospodařování svých pastvin použijí určité techniky seče, zajistí udržitelnou možnost pastvy pro zvířata nebo omezí používání hnojiv a pesticidů. Předpokládá se, že přechod k udržitelnějšímu obhospodařování pastvin proběhne na více než 25 %

zemědělské půdy. Jedním z hlavních cílů zaváděných opatření je chránit přírodní ekosystémy tvořené vzácnými druhy rostlin, ptáků či motýlů.

Plán se rovněž zaměřuje na **podporu integrované produkce**: omezuje totiž používání pesticidů a tam, kde je to vhodné, je nahrazuje biopesticidy, což bude mít pozitivní dopad na život mnoha živočišných druhů v těchto oblastech, zejména hmyzu. Cílem plánu je začít uplatňovat metodu integrované produkce na ploše o více než 40 000 hektarech.



- Zvláštní pozornost je věnována lepší kvalitě vody. Z toho důvodu bude zemědělcům doporučeno, aby podél vodních toků zachovali ochranné pásy půdy bez použití pesticidů o šířce 12 metrů. Česká republika navíc finanční podporu využije také k provedení ochranných opatření v okolí čtyř velkých nádrží pitné vody rozkládajících se na ploše 25 000 hektarů, kde je povoleno použití pouze omezeného množství pesticidů.
- Podíl ekologické produkce v České republice patří mezi nejvyšší v EU a ČR hodlá v tomto trendu pokračovat i nadále. S pomocí strategické-ho plánu SZP vzroste podíl ekologicky obhospodařované půdy ze současných 15,6 % na 21,3 %.



2.3 SOCIÁLNĚ UDRŽITELNÁ SZP

Venkovské oblasti v České republice se potýkají s vylidňováním a nedostatkem pracovních příležitostí. Cílem plánu je za pomoci různých podpůrných nástrojů **stabilizovat míru zaměstnanosti na venkově, zpomalit vylidňování a zvýšit životní úroveň** venkovského obyvatelstva. Prostřednictvím SZP vznikne více než 1 700 pracovních míst.

Iniciativa LEADER v čele s místními komunitami navíc umožní místním akčním skupinám, aby se zásadním způsobem podílely na rozvoji svých oblastí, jelikož dokáží daleko lépe porozumět potřebám a výzvám svého okolí a mohou je mnohem přesněji posoudit. V České republice bude iniciativa LEADER a 180 místních akčních skupin, které již byly schváleny, odpovídat na požadavky téměř 80 % venkovského obyvatelstva.

Je také potřeba zlepšit životní podmínky zvířat a snížit užívání antibiotik v zemědělství. Z toho důvodu plán představuje řadu **opatření s cílem zlepšit dobré životní podmínky zvířat**, jako např. zajištění většího ustájovacího prostoru pro dojený skot, telata a prasata, zavedení důslednějších hygienických opatření pro chov zvířat či finanční podporu na zlepšení kvality života prasnic a na zmírnění stresu odstavených selat. Z opatření zlepšujících dobré životní podmínky zvířat bude mít prospěch přibližně jedna třetina všech dobytčích jednotek v České republice. Kromě toho je vyhrazen zvláštní rozpočet na postupné ukončení používání klecových systémů pro určitá zvířata, jako jsou nosnice. Aby se při chovu prasat snížilo používání antimikrobik, bude zahájena vakcinace s cílem vybudovat imunitu proti stanoveným bakteriálním a virovým původcům onemocnění zvířat.

→ Více než 1 700 mladých zemědělců obdrží podporu na zahájení činnosti, čímž se do práce v zemědělství zapojí více mladých lidí, a zpomalí se tak vylidňování venkovských oblastí.



3. SDÍLENÍ ZNALOSTÍ, INOVACE A DIGITALIZACE

Plán nabízí **podporu řady činností v oblasti odborného vzdělávání a poradenství**. Zemědělský znalostní a inovační systém (AKIS) bude rozšířen a posílen, přičemž se očekává zapojení až 40 000 příjemců. Podpořeny budou činnosti v oblasti předávání znalostí, a to prostřednictvím odborného vzdělávání, informačních akcí a integrování znalostí z výzkumu, aby se poskytla inovativní řešení, která zvýší udržitelnost a produktivitu v zemědělství a potravinářském odvětví.

Bude založeno 75 operačních skupin evropského inovačního partnerství v oblasti zemědělské produktivity a udržitelnosti (EIP-AGRI), jejichž zřízení bude rovněž podpořeno. Tyto skupiny se spojí s různými aktéry v oblasti inovací na úrovni EU (zemědělci, poradci, výzkumní pracovníci, podniky, nevládní organizace a další), aby **společně projednali konkrétní problém nebo příležitost a hledali inovativní řešení**.

Dále bude podpořeno zavádění digitalizace, inovací a umělé inteligence. Cílem je dosáhnout toho, aby bylo zemědělské odvětví udržitelnější a snížil se jeho dopad na životní prostředí a klima. Digitální technologie mohou např. účinně snížit spotřebu vody, paliva a hnojiv.

→ *Poradenství, odborné přípravy či výměny znalostí nebo účasti v operačních skupinách EIP, které jsou podporovány v rámci SZP v souvislosti s výkonností v oblasti životního prostředí nebo klimatu, bude moci využít 40 000 osob.*





4. FINANČNÍ PŘÍLOHA

	Financování z EU (€)	Národní finanční prostředky	Celkem (€)
Přímé platby	4 117 668 073	n/a	4 117 668 073
Odvětvová podpora	118 517 918	10 152 574	128 670 492
Rozvoj venkova	1 410 633 807	2 356 159 078	3 766 792 885
CELKEM	5 646 819 798	2 366 311 652	8 013 131 450

Národní finanční prostředky nezahrnují doplňkové vnitrostátní financování podle článku 146 nařízení (EU) 2021/2115. Přímé platby pokrývají přiděly na bavlnu stanovené v příloze VIII nařízení (EU) 2021/2115 a odrážejí případné převody mezi pilíři. Platby na podporu nejsou podle nařízení (EU) č. 1308/2013 do společného strategického plánu zahrnuty. Vnitrostátní financování odvětvové podpory se týká pouze včelařství. Rozvoj venkova odráží případné převody mezi pilíři a zahrnuje technickou pomoc.

FINANČNÍ PROSTŘEDKY UNIE URČENÉ NA	v EUR	%
Environmentální a klimatické cíle v rámci rozvoje venkova	756 391 168	54%¹
Ekoschématu v rámci přímých plateb	1 235 280 052	30%²
Iniciativa LEADER	70 532 348	5%¹
Doplňková redistributivní podpora příjmu	947 063 660	23%²
Iniciativa pro mladé zemědělce (generační obměna)	136 082 097	n/a³

Minimální finanční přiděly na podporu pro mladé zemědělce lze vyčlenit v rámci přímých plateb a/nebo v rámci rozvoje venkova. Ekoschématu v rámci přímých plateb mohou být nižší než 25 %, pokud se v rámci rozvoje venkova využije mechanismu úlev v souladu s článkem 97 nařízení (EU) 2021/2115. Doplňková redistributivní podpora příjmů v rámci přímých plateb může být nižší než 10 % v souladu s článkem 29 nařízení (EU) 2021/2115.

¹ ve srovnání s obálkou pro rozvoj venkova uvedenou v příloze XI nařízení (EU) 2021/2115

² ve srovnání s obálkou přímých plateb uvedenou v příloze IX nařízení (EU) 2021/2115

³ se nepoužije, protože minimální příspěvek pro mladé zemědělce je stanoven jako absolutní částka v příloze XII nařízení (EU) 2021/2115

Více finančních informací můžete nalézt v kapitole 6 strategického plánu SZP České republiky.

